

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE GEMEENTE

Waddinxveen

Plaats : Waddinxveen
Gemeentenummer : 0627
Onderzoeksnummer : 294682
Datum onderzoek : 8 januari 2018
Datum vaststelling : 9 juli 2018

INHOUDSOPGAVE

	SAMENVATTING	5
1	INLEIDING.....	7
2	HOOFDCONCLUSIE	9
3	RESULTATEN ONDERZOEK	10
4	REACTIE VAN DE GEMEENTE	16

SAMENVATTING

De gemeente Waddinxveen heeft het vve-beleid ten opzichte van de bestandsopname van 2012 verbeterd.

Wat moet beter?

De gemeente moet met de schoolbesturen afspraken maken over wat de resultaten van de vroegschoolse educatie zijn (art.167, lid 1b, WPO).

Wat kan beter?

De brede definitie uit 2012 over wat de gemeente onder een doelgroepkind verstaat is nu veel smaller, omdat de gewichtenregeling van de overheid hier geen onderdeel meer van is. Het is voor de signalering en het bereik van de doelgroepeuters beter om de brede definitie van 2012 te herstellen. Ook is het goed als de gemeente jaarlijks de kwaliteit van het eigen vve-beleid in kaart brengt en de afspraken hierover bespreekt met de voor- en vroegscholen. Dat leidt tot verbeterpunten, zodat doelgroepkinderen datgene krijgen wat zij nodig hebben.

Wat gaat goed?

De meeste aspecten van het gemeentelijke vve-beleid voldoen aan de wettelijke eisen. Dit is ten opzichte van de bestandsopname van 2012 een behoorlijke verbetering. Binnenkort stelt de gemeente de 'Lokale Educatieve Agenda' (LEA) vast. In deze agenda zullen de definitie van de doelgroepeuters en het vve-beleid geactualiseerd worden. De gemeente heeft nu wel zicht op het aantal doelgroepeuters en het aantal plaatsen in de voorscholen. Ook zijn er heldere afspraken gemaakt over de toeleiding van de doelgroepeuters naar een voorschool en de overdracht van kindgegevens van de voor- naar de vroegschool.

De vve-beleidscontext is op de meeste punten voldoende. De gemeente heeft een beleid om de ouders te betrekken bij vve-activiteiten van hun kind en heeft met ketenpartners hierover afspraken gemaakt. Ook zijn er afspraken met de voorscholen gemaakt over hoe zij het vve-programma gebruiken en het pedagogisch klimaat en de sfeer in de groepen positief beïnvloeden. Verder is in het kader van het integraal jeugdbeleid van de gemeente een sluitend netwerk van zorgverleners. De verschillende zorgverleners hebben op gezette tijden overleg met elkaar. Hiervoor heeft de gemeente netwerken en platformen opgericht. Tot slot constateren we dat er met de voorscholen afspraken zijn gemaakt over de manier waarop zij verantwoording afleggen over hun vve-programma's. Dit is onderdeel van de subsidieaanvraag.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld. Volgens de analyse van de digitale vragenlijst van de gemeente Waddinxveen bestaan er mogelijk risico's ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke vve-verplichtingen in deze gemeente. Wij hebben daarom besloten een onderzoek uit te voeren. Wij hebben deze vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Daarna hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

De gemeente Waddinxveen heeft vervolgens het conceptrapport ontvangen en hierop gereageerd. Naar aanleiding van de gemeentelijke reactie en de ontvangen documenten hebben we besloten om het conceptrapport aan te passen. De gemeente Waddinxveen ontvangt daarom een tweede conceptrapport.

Werkwijze

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens eerder onderzoek van het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente Waddinxveen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie.

Wij publiceren jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek in de gemeente Waddinxveen.

Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van de gemeente op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

We constateren dat het gemeentelijk vve-beleid in vergelijking met de bestandsopname van 2012 is verbeterd. De gemeente voldoet aan de meeste wettelijke vereisten.

Op 8 januari 2018 spraken we met de gemeente Waddinxveen over de vragenlijst 2016 en over het gemeentelijk vve-beleid. De gemeente heeft in dit gesprek aangegeven dat de antwoorden in de vragenlijst 2016 niet juist zijn. Als gevolg hiervan is er een verkeerd beeld van het gemeentelijk vve-beleid gegeven. De oorzaken hiervan zijn bekend bij de gemeente en er zijn op dit punt passende maatregelen getroffen.

Vervolgens heeft de gemeente in reactie op het concept vve-rapport aangetoond dat het vve-beleid op de meeste punten in orde is. Wij hebben daarom dit concept vve-rapport aangepast. Aan de hand van de actuele gegevens en de toelichting in de reactie op het concept vve-rapport blijkt dat de gemeente het bereik, toeleiding, doorgaande lijn en de wijze waarop de gegevens worden aangeleverd aan de gemeente heeft geregeld en sturing geeft aan de uitvoering van haar vve-beleid. Ook zijn er met de verschillende partners afspraken gemaakt over het gebruik van het vve-programma, de betrokkenheid van de ouders, de organisatie en uitvoer van de externe zorg en de interne kwaliteitszorg in de voorscholen.

3 RESULTATEN ONDERZOEK

Hieronder staan de waarderingen van de standaarden en een toelichting daarop. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledig onderzoekskader voorschoolse educatie en primair onderwijs. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd.

Gemeentelijk vve-beleid		Onvoldoende	Voldoende	Goed
1.1	Definitie doelgroepkind		•	
1.2	Bereik		•	
1.3	Toeleiding		•	
1.4	Doorgaande lijn		•	
1.5	Resultaten	•		
Gemeentelijk vve-beleid		Kan beter	Voldoende	Goed
1.6	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau		•	

Het gemeentelijk beleid is verbeterd

Het vve-beleid van de gemeente Waddinxveen was in 2012 een groot verbeterpunt, want van de zes standaarden waren alleen 'Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau' en de 'Definitie doelgroepkind' voldoende. De andere standaarden 'Bereik' (1.2), 'Toeleiding' (1.3), 'Doorgaande lijn' (1.4) en 'Resultaten'(1.5) voldeden niet aan de wettelijke eisen. Het vve-beleid is nu sterk verbeterd. We beoordelen alle standaarden als voldoende en de gemeente heeft aangegeven dat de doelgroepdefinitie geactualiseerd zal worden. Alleen de standaard 'Resultaten' is nog een verbeterpunt.

Het bereik (1.2) voldoet aan de wettelijke eisen (art. 166, eerste lid, WPO), omdat het aantal doelgroepeuters en het gerealiseerde bereik (vve-kindplaatsen die daadwerkelijk door doelgroepeuters worden bezet) in de gemeente Waddinxveen bekend zijn. De gemeente brengt jaarlijks het aantal kindplaatsen en de bezetting van deze plaatsen in kaart. Dit is een eis bij de subsidieaanvraag aan de vve-aanbieder. In 2017 ging het om 32 plaatsen per dagdeel en 45 peuters, die uiteindelijk deel hebben genomen aan het vve-programma. Deze informatie is opgenomen in het 'Activiteitenplan Peutergroepen VVE Waddinxveen, Quadrant kindercentra 2017'.

Bij de toeleiding (1.3) gaat het erom dat de gemeente Waddinxveen verantwoordelijk is voor het maken van afspraken over de wijze waarop

doelgroepkinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie (art. 167, lid 1a onder 2 van de WPO). In de gemeente Waddinxveen is de toeleiding van doelgroepkinderen naar een voorschool geregeld. De gemeente heeft hierover afspraken gemaakt met het consultatiebureau en de voorschool. Onderdeel van de toeleiding is een jaarlijks gesprek tussen de voorschool en het consultatiebureau. Tevens is er incidenteel overleg tussen de voorschool en het consultatiebureau wanneer zich complexe situaties voordoen. Het consultatiebureau is onderdeel van het gemeentelijke preventieteam (WadWijzer) en is daardoor ook makkelijk te vinden voor andere organisaties, zoals het Opvoedbureau, de GGZ in de wijk en de sociaal makelaar.

De doorgaande (leer)lijn van kinderen met een ontwikkelingsachterstand is in de gemeente Waddinxveen een subsidievoorwaarde. Een groot deel van de schoolbesturen heeft de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool opgenomen in het strategisch beleidsplan. Ook is er hierover regelmatig overleg tussen de gemeente en schoolbesturen. Wat betreft de samenwerking tussen de voor- en vroegscholen is er sprake van regelmatig contact en weten zij elkaar te vinden. Het realiseren van een warme overdracht, in elk geval voor kinderen die meer ondersteuning of een zorgbehoefte hebben, wordt hierin ook meegenomen. Vanuit de gemeente wordt deze doorgaande lijn onder andere gefaciliteerd door fysieke nabijheid van de verschillende organisaties te realiseren (door middel van het Integraal Huisvestingsplan). Op deze manier blijven de lijnen kort tussen de verschillende organisaties en is het eenvoudiger om samen te werken met elkaar.

Verder zal in de Lokaal Educatieve Agenda aan de doorgaande lijn aandacht worden besteed. De gemeente is hiervoor constant in gesprek met de verschillende actoren en draagt het belang van een doorgaande ontwikkeling van een kind uit. Dit doet zij door middel van ambitieuze doelen en concrete resultaatafspraken binnen de agenda. De onderwijsactoren hebben uitgesproken zich hiervoor in te willen zetten en de gemeente is ervan overtuigd dat hiermee op een korte termijn mooie resultaten behaald zullen worden. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van hetzelfde volgsysteem om de ontwikkeling van de peuters en kleuters in kaart te brengen.

Bij de resultaten (1.5) gaat het erom dat de gemeente met de schoolbesturen afspraken heeft gemaakt over wat de resultaten van de vroegschoolse educatie moeten zijn (art.167, lid 1b, WPO). Deze afspraken zijn, net als in 2012, nog steeds niet gemaakt. Dat betekent dat de gemeente geen inzicht heeft in het effect van de inspanningen die zij samen met haar vve-uitvoeringspartners levert.

De vve-coördinatie op gemeentelijk niveau is voldoende, omdat nu de regie over vve is geregeld (1.6). De nieuwe beleidsambtenaar heeft in het kader van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) de vve-coördinatie opgepakt. Ook is de gemeente bezig om het gehele vve-beleid te herzien en alle afspraken in het kader van het vve-beleid opnieuw in kaart brengt.

Vve-beleidscontext		Kan beter	Voldoende	Goed
2.1	Integraal vve-programma		•	
2.2	Ouders		•	
2.3	Externe zorg		•	
2.4	Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen		•	
2.5	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

De vve-beleidscontext is veranderd

De kwaliteit van de vve-beleidscontext van de gemeente Waddinxveen is in vergelijking met 2012 veranderd. Toen waren de standaarden 'Integraal VVE-programma'(2.1) en 'Externe zorg' (2.3) voldoende en de standaarden 'Ouders'(2.2), 'Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen' (2.4) en 'Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau' (2.5) onvoldoende. Nu zijn alle standaarden, met uitzondering van 'Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau' (2.5), voldoende. Dat betekent dat de gemeente zich in positieve zin heeft ontwikkeld op het gebied van de vve-beleidscontext.

De standaard 2.1 (integraal vve-programma) is voldoende. De voorscholen in de gemeente Waddinxveen hebben een integraal vve-programma ingevoerd. Verder hebben ze een doelgerichte planning afgesproken, die aansluit bij de ontwikkelingslijnen en de doelen van het vve-programma. Daarnaast is de externe zorg (2.3) geregeld; er is een netwerk voor ondersteuning van 0 tot 4-jarigen ingericht. Voorscholen die zorgen hebben over bepaalde peuters kunnen dit in het netwerk inbrengen. Door deelname van verschillende externe zorgverleners aan dit netwerk, kan er snel en adequaat ingespeeld worden op de zorgvraag.

De gemeente Waddinxveen vindt het belangrijk dat ouders van de doelgroepkinderen actief participeren in de voor- en vroegschoolse educatie van hun kind. Dit sluit aan op de '1Gezin1Plan' aanpak van de gemeente. De ontwikkeling van een preventieteam vanuit de gemeente maakt het eenvoudig voor organisaties en programma's om een integrale aanpak ten uitvoer te brengen in een gezin. Een voorbeeld van een programma dat inzet op de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en ontwikkeling van hun kind is 'Stevig Ouderschap'. Naast dit programma biedt de GGD Hollands Midden ook de cursus 'Peuter in Zicht', waarin ouders leren over de verwachte ontwikkelingen

van hun kind en manieren om hiermee om te gaan. Verder verzorgt de bibliotheek taalondersteuning aan ouders en besteedt zij ook aandacht aan de manier waarop ouders kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind. De 'Voorleesexpres' is bijvoorbeeld een programma waarbij ouders leren voor te lezen aan hun kind. De verschillende initiatieven die ouderparticipatie in de gemeente Waddinxveen bevorderen, zullen opgenomen worden in het nieuwe vve-beleid dat in ontwikkeling is. Tevens zal hierin aandacht worden besteed aan de kenmerken van de ouderpopulatie en de manier waarop deze specifieke populatie bereikt kan worden. Deze populatie is op dit moment al in beeld bij het consultatiebureau.

De interne kwaliteitszorg van de voor- en de vroegscholen (2.4) in de gemeente is in orde. Met de voorscholen zijn er afspraken gemaakt over de manier waarop zij verantwoording afleggen over hun vve-programma's. Dit is onderdeel van de subsidieaanvraag. Het jaarverslag van de voorscholen geeft inzicht in de manier waarop de programma's zijn uitgevoerd en doet verslag van ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op deze programma's. Dit jaarverslag wordt toegelicht in een gesprek waarin ook vragen ter verduidelijking door de gemeente worden gesteld. De kwaliteit van de vve-programma's is bij de gemeente in beeld en wordt, indien nodig, bijgestuurd via de subsidieaanvraag.

De systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau is een verbeterpunt (2.5). De kwaliteit en resultaten van vve worden door de gemeente nog niet systematisch gemonitord en geëvalueerd.

Vve-condities		Onvoldoende	Voldoende	Goed
3.1	De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt		•	
Vve-condities		Kan beter	Voldoende	Goed
3.2	Er is een gemeentelijk subsidiekader		•	

Vve-condities zijn aanwezig

De gemeente Waddinxveen heeft de GGD opdracht gegeven jaarlijks de basiskwaliteit van voorschoolse educatie in de voorscholen te inspecteren. Sinds 2012 heeft de gemeente een A-status van het team Kinderopvang van de inspectie van het onderwijs. Er zijn recente GGD-rapporten beschikbaar, waarin ook de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie is getoetst.

De gemeente Waddinxveen heeft een subsidiekader voor de aanbieders van voorschoolse educatie in de kinderopvang. Om in aanmerking te komen voor de subsidie verplichten de aanbieders zich om te voldoen aan de voorwaarden van de wet op de Kinderopvang en het Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie.

4 REACTIE VAN DE GEMEENTE

Dit rapport beschrijft de oordelen en waarderingen van de inspectie over het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Waddinxveen. Wij hebben de gemeente gevraagd de ontwikkelrichting van het vve-beleid aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

Het college van burgemeester en wethouders van Waddinxveen heeft kennis genomen van het concept-inspectierapport over het voor- en vroegschoolse educatie (vve) beleid en erkent het belang van een kwalitatief goed vve-aanbod. Wij waarderen het dat onze reactie op het conceptrapport dat op 27 februari 2018 aan ons werd verstuurd ertoe heeft geleid dat de evaluatie van ons vve-beleid is bijgesteld. Verder onderschrijven wij de verbetering die gesignaleerd wordt door de Inspectie van het onderwijs ten opzichte van de evaluatie in 2012. Er zijn korte lijnen tussen de betrokken onderwijsactoren in de gemeente en er worden ambitieuze doelstellingen geformuleerd in de 'Lokaal Educatieve Agenda'.

Een belangrijk verbeterpunt dat wordt genoemd in het rapport is het maken van afspraken met schoolbesturen over de resultaten van vroegschoolse educatie (1.5 van het onderzoekskader). Wij onderschrijven het belang van deze resultaatafspraken om inzicht te krijgen in het effect van de vve-programma's. Uiteindelijk gaat het erom dat het kind zich daadwerkelijk ontwikkelt. Hierover zijn wij in gesprek met de schoolbesturen en voorscholen. Om te komen tot geschikte methoden om deze resultaten in beeld te krijgen, worden wij geadviseerd door het GOAB-ondersteuningstraject. Gekeken wordt naar de mogelijkheid om Cito-scores in combinatie met de logopedische screening hiervoor te gebruiken. Deze screening kopen wij aanvullend in bij de GGD Hollands Midden en wordt op meerdere contactmomenten uitgevoerd. Dit zal ook onderdeel worden van de Lokaal Educatieve Agenda, waardoor de urgentie en daardoor ook de voortgang geborgd is.

Daarnaast komt uit het rapport naar voren dat de systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau (2.5 van het onderzoekskader) beter kan worden georganiseerd. Ook dit onderschrijven wij. Dit conceptrapport heeft aanleiding gegeven om in gesprek te gaan over de monitoring van vve met de GGD Hollands Midden en de vve-aanbieder. De wens is uitgesproken om twee keer per jaar een monitor op te stellen met daarin cijfers van de afgegeven

indicaties en de inschrijvingen bij de vve-aanbieder. Op basis van deze monitor zal een gesprek plaatsvinden over mogelijke knelpunten en verbetermogelijkheden. Ook wordt de mogelijkheid bekeken om jaarlijks een evaluatie van het vve-beleid te laten plaatsvinden en deze door een extern bureau te laten uitvoeren.

In tegenstelling tot het conceptrapport dat wij op 27 februari ontvingen, doet dit rapport recht aan de kwaliteit van het vve-beleid in Waddinxveen. Wij nemen de adviezen die gegeven zijn in het gesprek met onze medewerkers op 8 januari 2018 samen met de aanbevelingen uit het rapport ter harte om de kwaliteitsslag door te zetten. Dit sluit aan bij de ambities die wij als gemeente hebben.